

Tamsyn Muirová:
Harrow Devátá

PŘEKLAD Alžběta Lexová

OBÁLKA Tommy Arnold

VYDÁVA Host, Brno 2021

STRAN 528 / CENA 429 Kč

WWW.HOSTBRNO.CZ

HARROW DEVÁTÁ

JÍT AŽ NA KOST

HYBNOU SILOU VESMÍRU JE NEKROMANCIE. RUKOU NEKROLORDA UMÍRAJÍ CELÉ PLANETY, LIDSTVO HO VŠAK NAZÝVÁ SVÝM OCHRÁNCEM. A HARROW DEVÁTÁ, NOVÁ CÍSAŘOVA LIKTORKA, MÁ BRZY ZJISTIT PROČ. ČEKÁ JI BOJ S BESTIEMI VZKŘÍŠENÍ, CÍSAŘOVÝMI ÚHLAVNÍMI NEPŘÁTELI. POKUD JI TEDY DŘÍV NEPOHLTÍ VLASTNÍ ŠILENSTVÍ. text Alexandra Petáková

České vydání série přejímá původní obálky od Tommyho Arnolda. K Devátému dvoru patří kromě kostí i neodmyslitelné umrlčí líčení.

Kůže, tuk, šlachy, maso, kosti. Nejdůležitější materiál v impériu císaře, jemuž se nekromancii povedlo dosáhnout nesmrtnosti, a devíti dvorů rozmístěných po planetách pod císařovou nadvládou, z nichž každý se plně oddal své vlastní nekromantské specializaci. Císař bojuje ve válce, o níž si nikdo nedovolí pochybovat, a jeho dvory mezitím již deset tisíc let vzkvétají – nebo aspoň většina z nich. A bylo by tomu tak i nadále, kdyby císař nepovolal zástupce všech dvorů pro událost, jaká za celou historii impéria nemá obdoby: test a jmenování nových liktorů, císařových nejlepších nekromantů a nejbližších pobočníků. Událost, která by mohla být jedinou záchranou pro skomírající Devátý dvůr a jeho poslední vůdkyni, sedmnáctiletou Harrowhark Devátou.

Gideon a Harrow

Harrow Devátá je druhým dílem tetralogie *Zapečetěná hrobka* a o nic z výše uvedeného v něm nejde. Císařovou zkouškou se totiž zabývá první díl *Gideon Devátá*, vydaný v Hostu letos na jaře. A přestože *Harrow* má úplně jiný tón i děj, bez ponětí o tom, jak to všechno začalo, je téměř nemožné ji číst. V thanergickém světě Tamsyn Muirové je totiž máloco takové, jak to vypadá na první, druhý a klidně i třetí pohled.

Titulární Gideon bývala rytířka z donucení a její komplikovaný vztah s Harrowhark tvoří základ mistrně spleteného příběhu, v němž se snoubí space opera s detailně a metodicky rozpracovaným systémem nekromancie jakožto exaktní vědy. Úvodní souhrn, který od pohledu působí jako kulisy warhammerovské dystopie, přitom klame tělem. Zkouška liktorů v *Gideon* je totiž v jádru fantasy detektivka, kde na prázdné planetě, z níž není úniku, zástupci jednotlivých dvorů selhávají a platí za to životem nikoliv k císařovu pobavení, ale prostě proto, že přejít tíhu liktorství mohou opravdu jen ti nejschopnější.

DVORNÍ SPECIALIZACE

Svět *Gideon* i *Harrow Devátá* plně stojí na do detailů propracované nekromancii. Ta tu má vlastní hierarchii úzce provázanou s chodem císařství: každý z devíti císařových dvorů plní v rámci nekromantského systému jinou funkci. Zatímco První dvůr tvoří jen císař a jeho liktoři, Druhý a Čtvrtý dvůr produkují vojáky a nekromanty, Šestý se specializuje na výzkum atd. Ruku v ruce s tím jdou i odlišné nekromantské specializace – někteří nekromanti pracují s měkkými tkáněmi, jiní naopak výhradně s kostmi, další jsou spiritisté...

Tamsyn Muirová si vytvořila systematickou odbornou terminologii, která se v *Harrow* ještě rozšiřuje a představuje jemnější rozlišení a promyšlené zákonitosti nekromancie, v jejímž centru stojí thanergie – zdroj energie nezbytný pro veškeré nekromantské úkony – a protikladná thalergie.

LESBICKÁ NOVÁ VLNA

Zapečetěná hrobka je série výrazná svým mísením žánrů, od začátku ovšem kromě originálního zasazení vyniká ještě jednou věcí: autorka se netají svou orientací ani tím, že *Gideon Devátá* a její pokračování napsala proto, aby konečně existovaly příběhy, které chtělo číst její sedmnáctileté já. Samotná *Gideon* je už od prvních stránek velmi očividně na ženské a přizvisko „lesbické nekromantky“ se jako zkratka pro sérii používá v různých jazycích. A to i přesto, že striktně vzato se obzvláště v prvním díle žádná zásadní lesbická romance nekoná – na to mají *Gideon* a *Harrow* moc komplikovaný a záštiplný vztah. Z pohledu queer ženy je ovšem velmi snadné se s *Gideon* i *Harrow* ztotožnit, a právě proto se série stala známým zástupcem subžánu, který se před pár lety svezl s jedním všefajčícím hashtagem: #swordlesbian.

Povaha rytířství

Gideon přitom měla pro císařskou zkoušku ještě horší podmínky než všichni ostatní. Zatímco dědicové každého z ostatních dvorů vyrůstali s jasně danou výchovou a v souladu s tradicí, kdy každý nekromant má svého rytíře, tedy ochránce bez nekromantského nadání, Gideon byla na Devátém dvoře nevolnicí a kromě hlavní nekromantky Harrow jediným člověkem, který nebyl zralý na důchod. A navíc se s Harrow bytostně nenáviděly, takže když začalo být jasné, že Harrow pro účast v císařově zkoušce potřebuje rytíře a že jediným možným kandidátem je právě Gideon, o nějaké hladké spolupráci nemohla být řeč. A to přesto, že Harrow slíbila Gideon za její pomoc to, po čem Gideon toužila nejvíce – svobodu.

Navzdory všem překážkám a vzájemné nenávisti se ovšem Gideon a Harrow dlouho dařilo kličkovat mezi jednotlivými částmi zkoušky i zástupci ostatních dvorů a jejich politikařem. Už v *Gideon* přitom autorka předvedla svou nejsilnější stránku: schopnost i uprostřed akční zápletky vykreslit hlavní i vedlejší postavy ve všech jejich, často protichůdných, myšlenkách a motivacích. *Gideon* tak kromě příměsí

mystery a hororu vyniká postupným budováním křehké důvěry mezi oběma hrdinkami, než se vše zhroutí jako domeček z karet kvůli zdrcujícímu závěrečnému zvratu.

Cena za božství

A přesně v tomhle bodě rozmetaných očekávání postav i čtenářů začíná právě vydávaná *Harrow Devátá*. Jak už název naznačuje, oproti prvnímu dílu se teď děj odehrává z pohledu Harrow, nyní novopečené císařovy liktorce – výsada, za kterou Harrow a Gideon musely zaplatit krutou cenu. A zatímco *Gideon* je jasně nalinkovaná akční fantasy s detektivní příchuť, *Harrow* klade důraz na sci-fi, horor a nedůvěru k čemukoliv, co se v knize odehrává. V tom dobrém slova smyslu. Harrow totiž události prvního dílu neustála – zbláznila se.

Z pohledu absolutně nespolehlivého vypravěče a v čase přeskakujících kapitol tak můžeme z cvičiště, kterým byla *Gideon*, vykročit na to opravdové bojiště. Císař si totiž nemůže dovolit brát ohledy na to, že Harrow jeho zkouškou prošla za cenu své přítomnosti. Císař svou válku prohrává a potřebuje vojáky. A tak si dvě nové, nevyčvičené liktorce vezme s sebou rovnou do

hlubin vesmíru, kde se mají pod dohledem starších liktorských „sourozenců“ připravit na svou úlohu ve válce, kterou nemůžou vyhrát, jen zbrzdit. Ve stínu bestii Vzkříšení, hrozby pro celé císařství, se ovšem rozvíjí v první řadě minimalisticky obsazené drama mezi císařem a jeho starými i novými liktory, a to opět pevnou rukou autorky a jejího umu v podání postav. Vzhledem k Harrowině šílenství a halucinacím přítom do poslední chvíle není jasné, komu se dá věřit, a tak je *Harrow* víc než úctyhodným pokračováním *Gideon* – další krok v bohatém a spletitém světě, který si umně pohrává s žánry i čtenářem. Protože důležitý je jen příběh... a kosti. ☒

„Jako autorka jsem odloučené a všemohoucí božstvo!“

ROZHOVOR S TAMSYN MUIROVOU

VESMÍR DOBÝVÁ NEKROMANCIÍ, SRDCE ČTENÁŘŮ ZASE TÍM, ŽE PÍŠE SPACE OPERY O RYTÍŘKÁCH A NEKROMANTKÁCH, CO MAJÍ RÁDY JINÉ RYTÍŘKY A NEKROMANTKY. S TAMSYN MUIROVOU JSME SI POPOVÍDALY O JEJÍ SÉRII ZAPEČETĚNÁ HROBKA, PANDEMII, ROZMANITOSTI ŽIVOTA I HRDINŮ, O TRAUMATECH – A TAKY O KOZÁCH. připravila Alexandra Petáková

☒ Jak se žije populárním autorům v době pandemie?

Bože, myslím, že stejně jako ostatním. Jiní populární autoři se možná celou pandemií vznášeli na obláčku úlevy, že jsou pořád populární. Mně moje popularita připadá prchavá, jako by mohla každou chvíli zmizet. Zůstala jsem doma, prošla si těžkým autorským zásekem a spoléhala jsem na to, že mě moji milí přátelé a kolegové udrží nohama na zemi. Čekala jsem, že budu nadšeně přikovaná k počítači a děsně produktivní. Nebyla jsem. Byla to hrůza. Nějak se ze mě stal workoholik, co nezvládal nic udělat. Je skvělé, že zase můžu ven.

☒ Gideon Devátá se často shrnuje jako „lesbické nekromantky (ve vesmíru)“ v časech, kdy pořád existuje bolestně málo queer SF & F příběhů, obzvláště s ženskými hrdinkami. Jaké to je být na špici vlny úspěšných knih, kde děvče konečně může svobodně slístat nad tím, jaké mají ostatní děvčata kozy?

„Konečně kozy!“ – Je vtipné, že to říkáte, protože navzdory všem svým pornočasopisům se Gideon na těla ostatních holec dívá vlastně gentlemansky. Slovo „kozy“ jsem použila až v třetí knize *Nona Devátá* (berte to jako spoiler: někdo řekne „kozy“) a myslím, že Gideon by měla problém mluvit o „kozách“

v sexy kontextu. Styděla by se. Přitahují ji ženy, o kterých si myslí, že by dokázaly říct „kozy“ v sexy kontextu, jako Dulcinea Septima v *Gideon Deváté*. Asi proto, že vyrůstala ve vesmírném klášteře.

Musím říct, že bylo velmi osvobozující psát Gideon, kterou sexuálně přitahují těla ostatních žen – stejně jako další ženy, které zajímají ženská těla, což je většina mých postav, ale nejvýrazněji Harrowhark, Ianthe, Judith; všechny, z jejichž pohledu jsem psala – a pokud jsem na špici vlny, čímž si nejsem jistá, můžu umřít šťastná. Mám pocit, jako by nad námi v roce 2018 proletěl

lesbický meteor a najednou máme celou studnici lesbické fantastiky, byť tedy není zas tak velká. Jde pořád o zlomek vydávaných knih. Jako součást tohoto queer hnutí doufám, že si víc lidí bude myslet, že můžou napsat něco podobného a být vydáváni v mainstreamu. Čistě sobecky jsem ráda, že se „lesbickým nekromantkám ve vesmíru“ daří, protože díky tomu můžu dál psát. Prostě píšu věci, co chci číst, nebo přesněji věci, které chtělo číst moje mladší já.

Hlavní kouzlo Zapečetěné hrobky pro mě spočívá v nuancování vztahů postav – všech typů. Harrow a Gideon nemají ani tak hoerotické podtóny, jako spíš nadtóny až k nakousnutí, ale u první knihy mě držely různorodé vztahy mezi jednotlivými páry nekromanta a rytíře. Máte nějakou vztahovou dynamiku extra v oblíbené, nebo prostě necháváte svoje charaktery spadnout do chaosu reálného života a čekáte, jak se s tím vyrovnají?

„Nadtóny až k nakousnutí“ se mi líbí! Na lásce zbožňuji ten chaos – samozřejmě u mě mají speciální místo Harrow a Gideon, jejichž dynamika je tak daleko od tradiční romantické, že se v podstatě nepočítají, ale myslím, že očividně ujíždím na tom, když lidi uvrtáte do „vztahové struktury“, kde se musí vyrovnat s tím, že jsou jeden za druhého zodpovědní. Nekromant a rytíř je jen jeden příklad takové struktury, kde je na dva lidi vyvíjen z mnoha směrů velký tlak na to, co by pro sebe měli znamenat, a je skvělé, jak jen drobná změna v ingrediencích nebo zmíněném tlaku vede k tomu, že upečete něco úplně jiného. Jasně že Harrow a Gideon, které vyrostly s tím, že se z duše nenávidí, a teď musí jedna druhé dělat bodyguarda, jsou zábava. Ale mám dost ráda i lanthe a Coronabeth, dvojčata, co se prolhávají životem a svými klíčovými vztahy jen v zájmu vlastních šílených cílů. Baví mě psát liktory, kteří slouží Bohu a zároveň jsou jeho nejlepší kamarádi a rodina. Některé páry jsou upřímně oddané jeden druhému – Camilla a Palamedes, ale i templáři Silas a Colum – a tyhle páry působí dost odlišně, ale ta oddanost je pořád skutečná.

Jsem zatížená na premisu „někdo se zamiluje do člověka, o kterém ví, že by se do něj zamilovat neměl“ – na konci *Harrow* je o tomhle extra příběh v hlavní roli s Judith Deuterou, která své city hodně potlačuje. Miluji celý tenhle výběr.

Do kterého dvora byste patřila a proč?

To nedokážu říct. Mám s tím celoživotně potíže. Vždycky, když se mě

První dvůr

Dvůr císaře a jeho nejvěrnějších pobočníků.

Druhý dvůr

Císařova síla, odtud pocházejí císařovi elitní vojenští velitelé.

Třetí dvůr

Císařova ústa, ze všech dvorů nejspolečenštější; sběratelé informací.

Čtvrtý dvůr

Císařova naděje, základ jeho vojsk.

Pátý dvůr

Císařovo srdce, strážci tradice a historie.

Šestý dvůr

Císařův rozum; pocházejí z něj mistři strážci knihovny, informací a pravdy.

Sedmý dvůr

Císařova radost, dvůr věnovaný kráse umírajících věcí.

Osmý dvůr

Strážci zákona, jedni z neoddanějších císařových následovníků.

Devátý dvůr

Odlehlý dvůr černých vestálek strážící Zapečetěnou hrobku a hrobku, která se v ní ukrývá.

někdo zeptá „byla bys ve dvoře X, byla bys Y“, nějak nejsem schopná se někam zařadit. Když jsem byla mladší a lidi si dělali srandu ze své bradavické koleje, musela jsem si vymýšlet, kam patřím, protože ve skutečnosti mě to štvalo a říkala jsem si: „Já jsem do Bradvic nešla! Jsem mudla.“ Což zní jako selhání mé představitivosti, ale vážně jsem taková. Mým přátelům to přijde divné. Kdyby nebylo zbylí, patřila bych ke Třetímu dvoru, protože by si mě nikdo nevšímal. Jsou moc zaměstnaní pitím šampaňského ve své nekromantské vířivce. Mohla bych splynout a dělat židli nebo tak něco.

O Harrow Deváté lze bez spoilerů říct, že kromě pulpovky je to taky příběh o disociaci a zármutku a o tom, když člověku zbývá už jen tolik přítomnosti, že ví, že je šílený. Jak se vyrovnáváte s psaním o traumatech? Nebo si zvládáte udržet odstup?

Je to zranitelný stav. V *Harrow* píšu o traumatech, která jsem v mnoha ohledech zažila sama, i když v mnoha ohledech ne, protože nejsem nekromantka na vesmírné stanici. Snažím se o odstup, protože pro některé čtenáře je *Harrow* děsivá a matoucí. Nejlepší je potkat tu hrstku jiných lidí, co řeknou: „Mám psychózu – tahle knížka mi přišla úplně normální. Vím přesně, čím si Harrow procházela, a nestane se mi moc často, že si můžu přečíst takovou knížku.“ Jsem nadšená, že se *Harrow* dostává k českým čtenářům, ale pořád mi přijde zvláštní myšlenka, že si všichni tihle lidé budou číst o něčem, co jsou z velké části tajná zákoutí mého srdce. Je to jako být nahý.

Vyrovňáváte se s tím tak, že jdete dál. Jsem ráda, že než knížka vyšla, netušila jsem, jak těžké to bude. Při psaní jsem věděla, že jsem dost upřímná a explicitní, ale tou těžkou částí je sledovat reakce lidí.

Jste ten typ autorky, co šikanuje svoje oblíbené postavy, protože obrazně řečeno vypadají nejlíp, když brečí? Nebo jste typ „vydrž, napravím to“?

Vsadím se, že lidi mě mají za typ „pláč ti sluší!“ Ale řekla bych, že jsem autor typu Rube Goldberg – ráda vytvářím složitě mechanizmy, do kterých

strčím svoje postavy a pak se bavím sledováním toho, jak se jimi pohybují. Jsem odloučená a všemohoucí božstvo. Ráda se dívám, jak procházejí tím strojem.

Zapečetěná hrobka bude mít nakonec místo tří dílů čtyři. Můžeme očekávat spinoffy nebo další doplňující povídky? Zatím jsem napsala jeden příběh pro každou knížku. K *Noně* taky jeden napíšu a předpokládám, že i k *Alectovi*. Baví mě psát příběhy z toho světa, které podle mě umocňují zážitek ze čtení knih, ale které člověk nemusí číst, aby chápal, co se děje. A už jsem pro vlastní potěšení napsala spinoff – napsala jsem ho během lockdownu v rámci snahy ujasnit si něco, co se v tom světě odehrává, je to takové „co kdyby“, ale jestli někdy spatří světlo světa, to netuším.

Nicméně jakkoliv mám *Zapečetěnou hrobku* ráda, už se nemůžu dočkat, až budu psát *cokoliv* jiného. Nejsem ten typ autora, co má rozplánováno sedmdesát knih v tom samém světě. Napsala jsem mezitím novellu *Princess Floralinda and the Forty-Flight Tower* a bylo to jako vyrazit na dovolenou – žádné kosti, jen zlá pohádka. Svět *Zapečetěné hrobky* rozsáhlý je – vím, co se bude dít po poslední stránce *Alecta*, ale neví mi, když si to nakonec nechám jen pro sebe. Radši bych vyprávěla rozmanité příběhy.

Máte podepsanou smlouvu na novou sérii, mix westernu a kyberpunku. Jaká bude její hrdinka? A byly by kámošky s Gideon a/nebo Harrow?

To je *Go Marching In!* Teresa je o dost starší než Gideon a Harrow – a přestože mají všechny společnou touhu překazit, byla by to spíš situace typu „starší a zkušená potkává mladě a neklidně“. V době, kdy Teresu v *Go Marching In* potkáme, už má za sebou dost dobrodružství na tři životy a chce být vedlejší postavou, ne protagonistkou. Působí jako ledově chladná butch, což by na ní Gideon milovala, ale taky by ji to dost děsilo. Harrow by Teresa obdivovala, protože jsou obě velmi schopné, ale ani ona, ani Gideon toho s Teresou nemají moc společného. A Teresa se jim moc nepodobala,

ani když jí bylo sedmnáct. Teresa si myslí, že pubertáci by neměli dělat práci pro dospělou ženu. Kdyby byla hvězdou *Zapečetěné hrobky* Teresa, byl by to pamflet, ne čtyři knihy. Je to brutálně výkonný člověk.

Co je nejzábavnější část míchání žánrů tak, aby dohromady fungovaly? Že v tu chvíli nevíte, co děláte! Proste zahrnu všechno, co mám ráda. Řekla bych, že můj styl psaní je podobný mému stylu čtení. Čtu hodně různých věcí, což pro mě maže hranice mezi žánry. Chci použít všechno, co ráda čtu, což znamená posledních dvacet knížek a dvacet žánrů. Nevím, že míchám kuchyně, když vařím!

Jaký tropus fanfiction píšete a čtete nejraději? Dostaly se nějakým způsobem do Zapečetěné hrobky?

Spousta tropů ve fanfiction je parádní. Do *Zapečetěné hrobky* jsem jich zase tolik nedostala, protože by nezapadaly. Možná na ně píšu svoje vlastní hrozné variace. Harrow a Gideon svým způsobem předvádějí dost fanfic verzi „musíme předstírat, že jsme manželé!“, když v *Gideon Deváté* musí hrát své role nekromantky

a rytířky. K smrti miluji alternativní vesmíry. Nechci spoilovat, ale něco z toho se mi možná dostalo do chystaných knížek.

Ještě jsme nemluvíly o vašich povídkách. Kterou máte nejradši?

V *The Deepwater Bride*, což není tak úplně povídka, jsem poprvé psala něco lesbického (a podruhé něco lovecraftovského!) a žasnu, že vyšla v tak mainstreamovém časopise, jako je *F & SF*. Je to hodně

osobní příběh – lesbický skrz naskrz; o dívce, co se zamiluje do jiné dívky, ale není to coming out – Hester, jeho hrdinka, by se neobtěžovala s plačtivými myšlenkami typu „ale jsem gay?!“, když se jí před očima odehrává apokalypsa. S tím příběhem jsem pořád spokojená, což je dobře, protože když se vracím ke starším věcem, většinou si říkám: „To jsem psala zadkem!“, což je dost ošklivé vůči mému mladšímu já. Ona se vážně snažila.

Existuje něco, co jste vždycky chtěla říct o svém psaní (nebo životě, vesmíru a vůbec) a nikdo se na to zatím nezeptal?

Vždycky jsem si chtěla připravit nějaký tip o psaní nebo něco krásného, co bych lidem mohla říct. Rozhodla jsem se, že ve vesmíru je jen jeden důležitý tip: VŽDYCKY SNÍDEJTE! JE TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JÍDLO DNE! NEVYNECHÁVEJTE HO!

Takže teď víte, že nejsem cool. Nikdo se mě nikdy nezeptá: „Cone, co je v životě nejdůležitější?“, protože ví, že moje odpověď je „snídaně“. ☒

TAMSYN MUIROVÁ (* 1985)

Původem z Nového Zélandu, nyní žije v britském Oxfordu. Absolvovala Clarion Workshop, kde se učila psát mimo jiné od VanderMeerových. První úspěchy zaznamenala s novelou *The Deepwater Bride*. V současnosti jí vychází čtyřdílná série *Zapečetěná hrobka*, za jejíž první díl *Gideon Devátá* (orig. 2020, česky Host 2021) byla nominovaná na několik cen včetně Nebuly a Huga a vyhrála Locus Award za románový debut. Má podepsanou smlouvu na sérii *Go Marching In*, mix kyberpunku a westernu, jejíž hrdinkou bude drsná čtyřlícnice – pistolnice Teresa.